

A.1. pielikums

Pētījumu materiāli

2010. gadā veikto pētījumu materiāli par augu un dzīvnieku sugām

1. Osa priežu mežiem raksturīgās vaskulāro augu sugas dabas parkā un raksturīgās vides faktoru vērtības to augtenēs (2. lpp.)
2. Sešu retāko dabas parka vaskulāro augu sugu raksturojums (3. lpp.)
3. Dabas parkā 2010. gadā konstatētās putnu sugas (4. lpp.)
4. Dabas parkā konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu apraksts (5. lpp.)
5. Bezmugurkaulnieku faunas 2010. gadā veiktās apsekošanas pārskats (6. lpp.)

Citu pētījumu materiāli

6. Dati par cilvēku plūsmas intensitāti kores takā 1973–1975 (8. lpp.)

1.

Tabula. Osa priežu mežiem raksturīgās vaskulāro augu sugas dabas parkā
un raksturīgās vides faktoru vērtības to augtenēs

(sagatavoja eksperts Māris Laiviņš)

Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Vides faktors			
		Gaisma	Mitrums	Reakcija	Slāpeklis
<i>Arctostaphylos uva - ursi</i>	parastā miltene	4	2	x	2
<i>Arenaria procera</i>	zāļlapu smiltenīte	-	-	-	-
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	mārsilu smiltenīte	5	3	4	x
<i>Astragalus arenarius</i>	smiltāja traganzirnis	4	2	4	1
<i>Berberis vulgaris</i>	parastā bārbele	4	3	5	2
<i>Brachypodium pinnatum</i>	pūkainā īskāje	4	3	4	3
<i>(Calamagrostis arundinacea)*</i>	niedru ciesa	4	3	3	3
<i>Campanula persicifolia</i>	dižā pulkstenīte	3	3	5	2
<i>(Carex ericetorum)*</i>	viršāja grīslis	3	3	x	2
<i>Carlina vulgaris</i>	parastais zeltdadzis	4	3	4	2
<i>Centaurea scabiosa</i>	lielā dzelzene	4	2	5	3
<i>Chimaphila umbellata</i>	čemuru palēks	3	3	4	2
<i>Clinopodium vulgare</i>	parastā smaržmētra	4	3	4	2
<i>Convallaria majalis</i>	parastā kreimene	3	3	x	3
<i>Coronilla varia</i>	mainīgā vainadzīte	4	3	5	2
<i>Dianthus arenarius</i>	smiltāju neļķe	-	-	-	-
<i>Digitalis grandiflora</i>	lielziedu uzpirkstīte	4	3	3	3
<i>Dracocephalum ruyschiana</i>	Ruiša pūķgalve	4	3	4	2
<i>Festuca trachyphylla</i>	raupjā auzene	5	2	x	2
<i>Filipendula vulgaris</i>	lielziedu vīgrieze	4	2	5	2
<i>(Fragaria vesca)*</i>	meža zemene	4	3	x	4
<i>Galium boreale</i>	ziemeļu madara	4	3	5	2
<i>Galium verum</i>	īstā madara	4	3	4	2
<i>Geranium sanguineum</i>	asinssārtā gandrene	4	2	5	2
<i>Helichrysum arenarium</i>	dzeltenā kaķpēdiņa	5	2	3	1
<i>Hypericum perforatum</i>	divšķautņņu asinszāle	4	3	4	3
<i>Inula salicina</i>	vītoli ālante	5	4	5	2
<i>Lathyrus sylvestris</i>	meža dedestiņa	4	3	5	2
<i>(Leontodon hispidus)*</i>	matainā vēlpiene	5	3	4	4
<i>Medicago falcata</i>	sirpjveida lucerna	5	2	5	2
<i>Onobrychis arenaria</i>	smiltāju esparsete	4	2	5	1
<i>Origanum vulgare</i>	parastā raudene	4	2	5	2
<i>Peucedanum oreoselinum</i>	kalnu rūgtdille	4	2	4	2
<i>Phleum phleoides</i>	stepes timotiņš	5	2	5	2
<i>Pilosella cymosum</i>	galvainā pamauraga	4	2	5	2
<i>Pilosella officinarum</i>	matainā pamauraga	4	3	x	2
<i>Pimpinella saxifraga</i>	klinšu noraga	4	2	x	2
<i>Plantago media</i>	vidējā ceļteka	4	3	4	2
<i>Poa angustifolium</i>	šaurlapu skarene	4	x	x	2
<i>Polygonatum odoratum</i>	ārstniecības mugurene	4	2	4	2
<i>Pulmonaria angustifolia</i>	šaurlapu lakacis	3	3	4	2
<i>Pulsatilla patens</i>	meža silpurene	4	3	4	2
<i>Pulsatilla pratensis</i>	pļavas silpurene	4	2	4	2

Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Vides faktors	Latīniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Vides faktors
<i>Pyrola chorantha</i>	zaļziedu ziemciete	3	3	3	2
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	dudzziedu gundega	4	3	x	2
<i>Scorzonera humilis</i>	zemā raudupe	4	4	3	2
<i>Silene nutans</i>	nokarenā plaukšķene	4	2	4	2
<i>Solidago virgaurea*</i>	dzeltenā zeltgalvīte*	3	3	x	3
<i>Stachys officinalis</i>	ārstniecības sārmene	4	x	x	2
<i>Thalictrum minus</i>	mazais saulkrēsliņš	4	2	5	2
<i>Thymus serpyllum</i>	mazais mārsils	4	2	3	1
<i>Trifolium alpestre</i>	Alpu āboliņš	4	2	4	2
<i>Trifolium medium</i>	zirgu āboliņš	4	3	4	2
<i>Trifolium montanum</i>	kalnu āboliņš	5	2	5	2
<i>Trommsdorfia maculata</i>	plankumainā urlaja	4	3	4	2
<i>Veronica spicata</i>	vārpu veronika	4	2	4	2
<i>Vicia cassubica</i>	Kašūbijas vīķis	4	3	3	2
<i>Viola rupestris</i>	smiltāja vijoliņe	4	2	5	2

Vides faktoru vērtības:

Gaisma: 1 – pilnas ēnas augi, 2 – ēnas augi, 3 – pusēnas augi, 4 – pusgaismas augi, 5 – pilnas gaismas augi; *Mitrumi*: 1 – ļoti sausu vietu augi, 2 – sausu vietu augi, 3 – valgu vietu augi, 4 – mitru vietu augi, 5 – mitru vietu augi; *Augsnes skābums*: 1 – ļoti skābu augteņu augi, 2 – skābu augteņu augi, 3 – mēreni skābu augstieņu augi, 4 – neitrālu augteņu augi, 5 – bāzisku augteņu augi; *Slāpekļi*: 1 – ar slāpekli ļoti nabadzīgu augteņu augi, 2 – ar slāpekli nabadzīgu augteņu augi, 3 – ar slāpekli vidēji bagātu augteņu augi, 4 – ar slāpekli bagātu augteņu augi, 5 – ar slāpekli ļoti bagātu augteņu augi; x – suga indifera pret vides faktoru,

* – priežu mežiem daļēji raksturīga suga.

2.

Sešu retāko dabas parka vaskulāro augu sugu raksturojums (sagatavoja eksperts Māris Laiviņš)

Dabas parkā sastopamas 6 īpaši retas sugas, kurām Latvijā ir mazāk par 50 atradnēm. Kartes par šo sugu izplatību dabas parkā dotas B.8.1–B.8.2. pielikumā.

1. *Ruiša pūķgalve* *Dracocephalum ruyschiana* – sugai dabas parkā ir divas augšanas vietas, abas kvartālstīgu joslā Augstajos kalnos: 142. un 147. kvartāla stīgas joslā (karte B.8.1. pielikumā) stāvas osa dienvidu nogāzes vidusdaļā 10-12 garā un ~1-2 m platā zonā. 2008-2009 gadā populācija bija vitāla, 2011. gadā vitalitāte ir pasliktinājusies, tomēr atradnē ir konstatēti ziedoši indivīdi, ka nogatavina sēklas. Kvartālstīgu regulāri izbaukā ar kalnu divriteņiem un ar kvadricikliem, tādējādi mehāniski stipri bojājot augus un augsnes virskārtu. Lai saglabātu retās sugas augtēni, uz stāvas nogāzes paredzēts iekārtot zigzagveida kāpnes.

Otra Ruiša pūķgalves augšanas vieta ir 147. un 148. kvartāla stīgas joslā. Indivīdi veido nelielus grupējumus ~15 m garā zonā stīgas malās, tās neizmēdītājā zāļainajā daļā. 2011. gadā populācija ir vitāla, atradnēs ir konstatēti ziedoši indivīdi, kas nogatavina sēklas.

2. *Carex rhizina* – pēdveida grīslis ir ievākts Augstajos kalnos 1993. gadā 148. kvartāla 10. nogabalā. Herbārija eksemplāru ir ievācis ģeogrāfijas students E. Bojārs, noteikusi –

Ģ. Gavrilova. Suga konstatēta vienā vietā, indivīdu vitalitāte – zema. 2010. gadā pēdveida grīslis atkārtoti nav atrasts.

3. Arenaria procera – zāļlapu smiltenīte, dabas parkā sugai ir zināmas trīs augšanas vietas: 142. kvartālā, meža ceļa malā (divās vietas) un 142. kvartāla 2. nogabalā izcirtumā (atradni konstatējusi E. Zviedre). Visās atradnēs ir konstatēti ziedoši indivīdi.

4. Onobrychis arenaria – smiltāju esparsete dabas parkā aug trīs vietās: priežu mežā Augsto kalnu dienvidu nogāzē (142. kv. 6. nog.), Grantskalnos, takas malā ~4 m no Dubkalnu karjera austrumu krasta (142. kv. 2. nog.) un karjera stāvā austrumu krasta grantainās nogāzes neapmežotajā joslā. Augsto kalnu dienvidu nogāzes priežu mežā smiltāju esparsetes indivīdi ir nomāktā stāvoklī, augteni ir noēnojušas jaunās eglītes un krūmi, tāpēc šajā vietā nepieciešama gaismas apstākļu uzlabošana – pakāpeniski izvācot egles un krūmus. Karjera apkārtnē, gaišajās, atklātajās vietās esparsetes vitalitāte ir laba, ir daudz ziedošu indivīdu.

5. Trifolium alpestre – Alpu āboliņš parkā ir atrasts divās vietās (E. Zviedre) – 142. kv. 2. nogabalā un 134. kv. 6. nogabalā, abās vietās konstatēti ziedoši indivīdi.

6. Pulmonaria angustifolia – šaurlapu lakacis ir izplatīts Grantskalnos, 142. mežu kvartālā. 2010. gadā atrasti ~50 ziedoši indivīdi, kas koncentrēti samērā nelielā teritorijā (2., 6., 10. nog.). Daži ziedoši indivīdi konstatēti arī 142/143 kvartālīstīgas joslā (142. kv. 6., 14. nog.).

Par piecu minēto sevišķi reto sugu sastopamību Ogres Kangaros ir bijis zināms jau kopš 19. gs. beigām. K. Kupfera herbārijā glabājas zāļlapu smiltenītes paraugi no 1894. gada, Ruiša pūķgalves un smiltāju esparsetes vākumi no 1895. gada, šaurlapu lakača – no 1899. gada. Alpu āboliņa herbārija materiālu nezināms autors Ogres apkārtnē ir ievācis 1882. gadā.

Ziņas par pēdveida grīšļa atradni Augstajos kalnos ir publicētas E. Bojāra bakalaura darbā (Bojārs 1993) 1993. gadā. 19. gs. (1882.) pēdveida grīslis ir atrasts Rīgā, bet pašlaik dabas parkam tuvākās zināmas pēdveida grīšļa atradnes ir Ogres upes ielejā Madlienā pagastā un Lobē Krapes pagastā.

3.

Dabas parkā 2010. gadā konstatētās putnu sugas (sagatavoja eksperts Aivars Petriņš)

Paugurknābja gulbis *Cygnus olor*
Lielā gaura *Mergus merganser**
Meža pīle *Anas platyrhynchos*
Gaigala *Bucephala clangula*
Upes zīriņš *Sterna hirundo*
Mežzirbe *Tetrao bonasia*
(konstatēja U. Piterāns)
Lauku balodis *Columba palumbus*
Dzeguze *Cuculus canorus*
Melnā dzilna *Dryocopus martius*
Dižraibais dzenis *Dendrocopos major*
Koku čipste *Anthus trivialis*
Sila cīrulis *Lullula arborea*
Paceplītis *Troglodytes troglodytes*
Sarkanrīklīte *Erithacus rubecula*
Melnais meža strazds *Turdus merula*
Dziedātājstrazds *Turdus philomelos*
Sila strazds *Turdus viscivorus*

Erickiņš *Phoenicurus phoenicurus*
Iedzeltenais ķauķis *Hipolais icterina*
Melngalvas ķauķis *Sylvia atricapilla*
Brūnspārnu ķauķis *Sylvia communis*
Vītītis *Phylloscopus trochylus*
Svirlītis *Phylloscopus sibilatrix*
Čunčiņš *Phylloscopus collybita*
Zeltgalvītis *Regulus regulus*
Melnais mušķērājs *Ficedula hypoleuca*
Mazais mušķērājs *Ficedula parva*
Pelēkais mušķērājs *Mucicapa striata*
Lielā zīlīte *Parus major*
Cekulzīlīte *Parus cristatus*
Dzilnītis *Sitta europaea*
Žubīte *Fringilla coelebs*
Svilpis *Pyrhula pyrhula*
Dižknābis *Coccothraustes coccothrauste*
Sīlis *Garrulus glandarius*

* pasvītrotā – īpaši aizsargājama suga

**Dabas parkā “Ogres Zilie kalni” konstatēto
īpaši aizsargājamo putnu sugu apraksts
(sagatavoja eksperts Aivars Petriņš)**

Lielā gaura *Mergus merganser*. Populācijas lielums valstī – 100-150 pāru (*Bird Life International* 2004). 2.06. 2010 novērota mātīte, kas ielidoja karjerā un barojās. Sugas aizsardzības nodrošināšanai nepieciešami vidēja vecuma un veci meži ar atsevišķiem liela izmēra, dobumainiem kokiem. Ligzdo lielākos dobumos nekā kaļ melnā dzilna, tādēļ nepieciešami tik veci koki, lai stumbros dobumi būtu veidojušies trupēšanas rezultātā. Jānovērš nemiera faktors.

Upes zīriņš *Sterna hirundo*. Populācijas lielums valstī – 1500-2500 pāru (*Bird Life International* 2004). Pirmo reizi dabas parkā novērots karjerā 2010. gada 2. jūnijā, kad vairāki putni redzēti periodiski lidināmies (medījam) un ar noķertajām zivtiņām lidojam Daugavas virzienā. Upes zīriņš var lidot baroties lielā attālumā.

Mežzirbe *Bonasa bonasia*. Skaita vērtējums Latvijā 10000-12000 pāru (*BirdLife International* 2004). Nav reta vecākos mežos ar egles klātbūtni. 2010. gadā dabas parkā mežzirbes konstatētas egļu audzēs osa dienvidu nogāzē un tā lejas daļā (U. Piterāna dati). Kopējais skaits var būt 1-2 ligzdojoši pāri. Lielākā skaitā ligzdo meža masīvā uz ziemeļiem no dabas parka. Sugas aizsardzības nodrošināšanai nepieciešama piemērotu biotopu saglabāšana. Tā kā mežzirbe ligzdo uz zemes, parka teritorijā sugu apdraud nemiera faktors – lielais cilvēku skaits, motobraucēji, kā arī suņi.

Melnā dzilna *Dryocopus martius*. Populācijas lielums valstī 6000-8000 pāru. Izplatīta meža suga ar salīdzinoši lielu ligzdošanas teritoriju. Galvenais skaitu noteicošais faktors ir vecu mežaudžu un lielu dimensiju koku esamība. Dabas parkā 2003. gadā atrasts neapdzīvots ligzdošanas iecirknis (daudzi senāk kalti dobumi), kas arī 2010. gadā izrādījās neapdzīvots (x536001, y6298492). Novērota teritorijā barojamies citviet (x534618, y6299010), kur tikai ielido. Ligzdo mežos ziemeļos no dabas parka. Sugas aizsardzības nodrošināšanai prasības ir mazāk stingras nekā citām īpaši aizsargājamo dzeņu sugām. Ligzdošanai nepieciešami dabumu kalšanai pietiekami resni pieauguši un veci koki (galvenokārt priedes, retāk apses u.c.), barojas ar koksngrauzu kāpuriem, skudrām un citiem kukaiņiem, kas atrodami saudzīgi apsaimniekotā mežā.

Sila cīrulis *Lullula arborea*. Populācijas lielums valstī 2000-6000 pāru. Apdzīvo sausas, saulainas, galvenokārt nabadzīgas augsnes meža un klajas vietas robežjoslā. 2010. 2. jūnijā dabas parkā dziedoši putni novēroti divās vietās – karjera ziemeļaustrumu krasta zonā (x534092, y6299471) un pie izcirtuma (x534619, y6298932.). Ligzdo 2-3 pāri. Sugas aizsardzības nodrošināšanai jānodrošina, lai teritorijā neapmežoti saglabātos sausi klajumi (meža lauces, meža „logi” saulainās nogāzēs, kā arī smiltaines karjera malu nogāzēs).

Mazais mušķērājs *Ficedula parva*. Populācijas lielums valstī 50000 – 80000 pāru. Apdzīvo mitrus vecākus un dabiskām struktūrām bagātus mežus. Dabas parkā 2010. gada 19. maijā vismaz 3 vietās konstatēti dziedoši tēviņi (x535645, y6298710; x535152, y6298974; x535141, y6299057). Kopējais skaits, ņemot vērā piemēroto biotopu platības, jādomā, ir nedaudz lielāks. Parkā ligzdo 3-5 pāri. Sugas aizsardzības nodrošināšanai nepieciešami mitri vidēja vecuma, pieauguši un veci lapu koku vai jaukti neizkopti meži ar šādiem struktūrelementiem – kritālām, koku stubeņiem, laužtiem kokiem.

**Bezmugurkaulnieku faunas 2010. gadā veiktās apsekošanas pārskats,
ietvertas arī citas konstatētās dzīvnieku sugas
(sagatavoja eksperts Voldemārs Spuņģis)**

Ekspertīze veikta 20.05.2010. no 10.00-15.30

Teritorija DP sākumā tuvāk pilsētai eitroficēta. Izīrītas kritalas, parkveida mežs (Ogres pilsētas mežs). Nav piemērots daudzveidīgai bezmugurkaulnieku faunai. Nav kritalu kontinuitātes, ko varētu nodrošināt tikai ilgākā perspektīvā.

Ievērojams kritalu daudzuma pieaugums sākas tikai 154. kv. (Rīgas pilsētas meži), it īpaši 11. un 12. nogabalā. Tajos egļu astoņzobu mizgrauža dēļ ir gājušas bojā vecas egles, pārsvarā kā sausokņi. Izveidojies bioloģiski daudzveidīgs biotops. Tajā izvietotas lamatas epigeiskās faunas ievākšanai. Izveidojies atvērums, kurā egles gājušas bojā, priedes saglabājušās, ieviešas lakstaugi un krūmi, tostarp ziedošie augi, kuriem ir īpaša loma saproksilofāgu papildus barošanai. Atvērums pievilina kukaiņus. Konstatēts mazais lapseņveida koksngrauzis *Molorchus minor*, kā arī retā māņkoksngrauzu dzimtas Oedemeridae vabole *Calopus serraticornis*. Konstatēts arī priežu mežiem raksturīgie koksngrauzi.

148. kvartālā, retāk citur, atmirušus bērzus apdzīvo bērzu gremzdgrauzis *Scolytes ratzeburgi*.

Mežos uz osa kores novēroti divi rudā pāvača *Aglia tau* īpatņi. Pēdējos 30 gados populācijas blīvums strauji samazinājies, pašlaik suga sastopama reti. Raksturīgie biotopi ir jaukti un lapkoku meži, mežmalas, purvmalas, parki (Spuris 1998).

Izcirtumā konstatēta sila ķirzaka *Lacerta agilis*, mātīte (vēlāk konstatēti arī mazuļi). Atradnes koordinātes: x 0534655, y 6299059. Ķirzaka ir Latvijas Sarkanās grāmatas 4. kategorijas suga, tā ir arī Latvijā īpaši aizsargājama suga (MK noteikumi 2004) un ir ES Biotopu un sugu direktīvas IV pielikuma suga (Padomes Direktīva 92/43/EEC). Izcirtums labvēlīgs arī tauriņiem, jo tajā ir ziedoši lakstaugi. Daudz smiltis dzīvojošo kukaiņu – racējlapsenes, vientuļās bites, kā arī skudru lauva *Myrmeleon formicarius*, kura iekšzemes sausos smiltāju biotopos ir sastopama reti.

Pie karjera novērota lielā gaura *Mergus merganser*, zalktis *Natrix natrix*. Apkārtņē novērojami bebra *Castor fiber* (ES Biotopu un sugu direktīvas IV pielikuma suga (Padomes Direktīva 92/43/EEC)) darbības pēdas, lai gan karjers nav tiem piemērota dzīvotne. Karjers pašlaik būtu uzskatāms par oligotrofu ūdenstilpi, jo tajā ir maz barības vielu un ūdensaugu veģētācija ir niecīga. Pārsteidzoši ir tas, ka to apdzīvo tipiskas upju zivju sugas – mailīte *Phoxinus phoxinus* un grundulis *Gobio gobio*, kā arī lieli vīķu *Alburnus alburnus* bari un pat karpas *Ciprinus carpio*, kā arī, iespējams, citas zivis. Karjers ir beznoteces un nav skaidra šo zivju ieviešanās mehānisms – vai daļēji dabisks, vai daļēji mākslīgs. Atrasts arī šaurspīļu vēzis *Astacus leptodactylus*. 20.05. novērota spāru masveida izlidošana. Konstatēta agrā smaragdspāre *Cordulia aenea* un viena krāšņspāru *Coenagrion* suga. Tomēr karjers nav piemērots aizsargājamām spāru un ūdensvaboļu sugām. Karjera ziemeļu malas nogāzē ir labvēlīgi apstākļi racējkukaiņiem, piemēram, smilšvabolei *Cicindela hybrida*, kura konstatēta lielā skaitā. Tur dzīvo arī citi racējkukaiņi, piemēram, smilšlapsenes, kas apdzīvo smilšainus biotopus. Kopumā karjera klātbūtne palielina DP bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību.

Maijā konstatētas 6 tauriņu sugas: rāceņu baltenis *Arctogeia napi*, krūķļu baltenis *Gonepteryx rhamni*, mazais nātru raibenis *Araschnia levana*, dedestiņu baltenis *Leptidia sinapis*, dadžu raibenis *Vanessa cardui*, pļavas vēršacītis *Maniola jurtina*, parastais resngalvītis *Pyrgus malvae*, aveņu astainītis *Callophrys rubi*. Čemurziežu dižtauriņš *Papilio machaon* konstatēts priežu mežā (x 0534112 y 6299025), kas nav tam tipisks biotops, jo suga apdzīvo sausas pļavas ar čemurziežiem. Tomēr šo sugu jāuzskata par raksturīgu dabas parkam, jo skrajie priežu meži var nodrošināt sugas pastāvēšanu.

Elektropārvades līnija dienvidrietumu robežjoslā ir nozīmīgs biotops meža saproksilofāgiem (vabolēm) un parazītiskajiem kukaiņiem (jātnieciņiem) kā papildus barošanās vieta, jo tajā ir daudz ziedošu augu.

128. kvartāla 1.-5. un 8. nogabali ir bioloģiski vērtīgi. Tajos ir daudz kritalu dažādās sadalīšanās stadijās. Šos nogabalus apdzīvo spožā skudra *Lasius fuliginosus*. Konstatēto ligzdu skaits ir lielāks par trim. Siltā laikā tās izklīst un tāpēc grūti noteikt, kur beidzas vienas ligzdas un kur sākas citas ligzdas ietekme. Parauglaukums iekārtots vietā ar bagātām kritālām. Šajos mežos iespējams atrast lielo asmali *Peltis grossa*, lai gan 2010. gadā to neatradu.

Visā teritorijā izklaidus ir atrodami atmiruši bērzi. Tiem jāpievērš īpaša vērība, jo ap tiem koncentrējas ievērojams sugu skaits. Piemēram, uz atsevišķā bērza priežu mētrāja vidū, konstatēts bagātīga saproksilofāgo sugu komplekss, t.sk. piepjgrauži un mizasblaktis. Tātad pat atsevišķa atmiruša koka saglabāšana teritorijā ir nozīmīga bezmugurkaulnieku sugu daudzveidības uzturēšanai. Jāņem vērā, ka bezmugurkaulnieku dzīvotne, atšķirībā no mugurkaulniekiem, var būt pavisam neliela, piemēram, atsevišķs atmiris koks vai neliels smilšu atsegums. Tādēļ pat nelielas saimnieciskās darbības var ietekmēt bezmugurkaulnieku sugu daudzveidību, pozitīvi vai negatīvi.

Teritorijā difūzi konstatēti sirseņi *Vespa crabro*. Suga Latvijā nav aizsargājama, bet citviet Eiropā tā ir apdraudēta. Sirseņiem DP teritorijā acīmredzot ir piemērotas pūžņu veidošanas vietas, piemēram, dobumaini koki.

Nelielais augstā purva biotops ir aizaudzis ar zemām priedēm, tomēr tipisks.

Ekspertīze veikta 11.06.2010. no 11.00.-16.00

Gaisa temperatūra +21°C, skaidrs, lēns vējš. Dienas laikā temperatūra kāpa līdz +26°C, kļuva dūmakains, palielinājās vēja ātrums. Labvēlīgi apstākļi kukaiņiem.

Ogres pilsētas teritorijā priežu mežs ar neraksturīgu lakstaugu veģetāciju, vietām zāle pļauta. Stādītas egles, kas ir principiāla kļūda. Jāstāda priedes, lai nodrošinātu priežu meža kontinuitāti. Piemēroti koki priežu sveķotājkoksngrauzim, taču suga netika atrasta.

Vieta ar atmirušām eglēm daudz lielas dimensijas atmirušas egļu koksnes ar dažādu izvietojumu (sausokņi, kritalas), taču visas kritalas apmēram viena vecuma. Sausokņus pēc mizgraužu un koksngraužu izlidošanas apdzīvo visai dažāds ksilobiontu sugu sastāvs: krāšņlapsenes Chrysididae, bites Apoidea, parazītlapsenes *Mutilla europaea*, dažādas skudras Formicidae, ieskaitot dabisko mežu indikatorsugu – spožo skudru *Lasius fuliginosus*. Pie kokiem novēroti arī daudzi jātnieciņi. Biotops piemērots laupītājmušām Asilidae. Šeit atrasta dzeltenā celmmuša *Laphria flava*, kura arī citviet DP ir atrasta. Laucītē atrodami dažādi bieži sastopamie koksngrauži, kas citviet ir ievērojami retāki: *Dinoptera collaris*, *Corymbia maculicornis*, *Anastrangalia sanguinolenta*, kā arī sīkā krāšņvabole *Anthaxia quadripunctata*. Laucīte ir nozīmīga raksturīgajiem egles saproksilofāgiem. Paradoksāli, bet šeit atrasts parka vīngliemezis *Helix pomati*, kas ir raksturīgs lapkoku mežiem. Tālāk vēl viena līdzīga laucīte ar bagātu atmirušo koksni. 154. kvartāla 11. nogabala uz dienvidiem vērsta nogāze visā dabas parkā ir unikāla un tai nepieciešama pastiprināta aizsardzība.

Purvā veģetācija tipiska augstajam purvam. Kukaiņu fauna kopumā ir atšķirīga no tipiskiem purviem (Spunģis 2008). Kā parasti šajos biotopos ir daudz sprīzmešu Geometridae sugu. Novēroti tikai augstajiem purviem raksturīgie parastie purvraibeņi – *Clossiana selene*. Nav purva dzeltena *Colias palaeno*. Purvā izklaidus sastopama mazā purvspāre *Leucorrhinia dubia* un plankumainā spāre – *Libellula quadrimaculata*. Abām sugām ir zema specializācija ūdens biotopiem. Iespējams, ka tās attīstījušās grāvī purva rietumu daļā. Atrasta knaibšpāre *Onychogomphus forcipatus*, kas raksturīga upēm, kas liecina par spāru spēju tālu aizlidot no izšķilšanās vietas.

143. kvartāla 19. nogabals ir veca nelegāla izgāztuve. Te bieži sastopams baldriānu pļavraibeņis *Melitaea diamina*, kā arī stiklspārnis *Synanthedon vespiformis*.

143. kvartāla 3. un 4. nogabalā spožā skudra izveidojusi izklaidus ligzdas bērzos. Tas norāda uz bērzu īpašo nozīmi teritorijā. Arī priežu mežos ikvienam atmirušam bērzam ir nozīme sugu daudzveidības nodrošināšanā, jo tie veido sugu daudzveidības saliņas (karstos punktus), ko apzīmē ar α daudzveidību.

Izcirtumā (koordinātes x 0534600, y 6299000) ir dzeltenā celmmuša *Laphria flava*. Arī nātru raibeņis *Aglais urticae* un dadžu raibeņis, kuri nav raksturīgi priežu mežiem. Tie ir ieeļojuši DP un piesaistījušies izcirtumam, kurā ir nektāraugi. 148. kvartāla dienvidu daļā – sīkais zilenītis *Cupido minimum* un pļavas vēršacītis.

154. kvartāla 10. nogabals ir vērtīgs, jo tajā ir egļu, apšu un bērzu kritalas. Vienā no eglēm atrasti vairāki tai raksturīgie egļu mazie spīdīgie koksngrauži *Tetropium castaneum*.

Pie karjera tās pašas spāres, kā arī melnkāju upjuspāre *Gomphus vulgatissimus* un krāšņspāre. Karjera ziemeļu krasts ar dienvidu ekspozīciju piemērots garlūpas racējlapsenei *Bembix rostrata*, taču tā netika konstatēta. Smilšvabole *Cicindela hydrida* te sastopama lielā skaitā.

Priežu mežā uz vecas bērzu bekas atrasti daudzi īsspārņi *Oxyporus rufus* un viens ES direktīvas sugas Mannerheima īsspārņa *O. mannerheimi* īpatnis. Aptuvenās koordinātes: x 0534193 y 6299824. Īsspārnis viegli pārvietojas plašā teritorijā.

Gar parka Z malu (136. kvartāls) ir bērzi, apses un egles, izcirtuma malā. 136. kvartāla priežu meži ir vienvēdīgi: priede, lazda, zemsedzē – kreimenes.

DP rietumu daļa, parauglaukumos baltalkšņu damaksnī (128. kvartāla 2. nogabalā) un apkārtējos nogabalos piemēroti apstākļi vārpstiņgliemežiem, taču neviens netika konstatēts. Iespējams, teritorija ir pārāk maza un izolēta no citiem līdzīgiem biotopiem, kuros ir vārpstiņgliemeži. Iespējams, ka cēlonis ir arī meliorācija, jo vasarā te ir sauss. Parauglaukumā ir ziemas kātiņpiepe *Polyporus brumalis*.

Uz blakus esošās elektropārvades līnijas atrasta smirdīgā rožvabole *Oxythyrea funesta*, kura ir ienācēja Latvijas faunā, un bieži sastopamais koksngrauzis *Leptura quadrifasciata*.

Ekspertīze veikta 10.08.2010. 15.00-17.00

Pie DP ziemeļu robežas ir priežu mežs ar lazdām un ar nedaudz bērziem, eglēm un apsēm. Daudz kritalu, labi apstākļi saproksilofāgiem. Atrasts lielais asmalis *Peltis grossa* un gaišā koksneskudra *Camponotus ligniperda* uz bērza. Te ir labs biotops susuriem: ir barības bāze un mīgu taisīšanas vietas. Ir dzeņu dobumi. Antropogēnā slodze neliela, lai gan vietām ir izmesti sadzīves atkritumi.

Pie karjera klajumspāres *Sympetrum danae* un *S. flaveolum*. 154. kvartāla 6. nogabalā kuprainā *Laphria gibbosa* un dzeltenā *L. flava* celmmuša. Izcirtumā bagāta taisnspārņu fauna. Visā teritorijā izklaidus konstatēti skudru lauvas *Myrmeleon formicarius* kāpuri.

Dati par cilvēku plūsmas intensitāti kores takā 1973–1975

Latvijas Mežzinātnes institūta „Silava” arhīvā rokrakstā ir saglabājušies pētījumu dati, ko 1973–1975 gadā ievākuši Latvijas Mežsaimniecības problēmu institūta Dabas aizsardzības daļas speciālisti Ž. Sūnas vadībā. 1972. gadā Ogres Zilo kalnu korē egļu damaksnī pie Ogres pilskalna bija ierīkots 0,3 ha (50 x 60 m) parauglaukums, kuru šķērsoja visvairāk noslogotā taka – kores taka.

Trīs gadu laikā vasaras sezonā, jūnijā, jūlijā un augustā, tika veiktas uzskaites; pavisam šajā laikā uzskaites veiktas 18 dienās. Katrā no šīm dienām divas reizes (no plkst. 11-iem līdz 13-iem un no 15-iem līdz 17-iem) tika uzskaitīti visi gājēji, kas pārvietojās pa kores taku un tātad šķērsoja arī parauglaukumu. Vasaras mēnešos darbdienās parauglaukumu vidēji stundā šķērsoja 16 cilvēki, sestdienās – 18,6, bet vislielākā cilvēku plūsma bija svētdienās, kad vienā stundā parauglaukumu vidēji šķērsoja 22,1 gājējs (Sūna 1976).

Literatūra

Sūna Ž. 1976. *Izstrādāt saimnieciskus un organizatoriskus pasākumus dabas kompleksu aizsardzībai masu atpūtas vietās*. Rokraksts (LVMI Silava arhīvs). Rīga, I:1–135.